

IX საერთაშორისო კონფერენცია
IX INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE

**ქართულ-ოსურ ურთიერთობათა
განვითარების პერსპექტივები**

**DEVELOPMENT OF
GEORGIAN-OSSETIAN RELATIONSHIP**

კონფერენცია ეძღვნება გაიოზ რექტორს (1746-1821)
THE CONFERENCE IS DEDICATED TO GAIUZ RECTOR (1746-1821)

**თეზისები
THESES**

13-14 ოქტომბერი/October
თბილისი/Tbilisi
2023

IX საერთაშორისო კონფერენცია
IX INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE

ქართულ-ოსურ ურთიერთობათა განვითარების
პერსპექტივები

DEVELOPMENT OF
GEORGIAN-OSSETIAN RELATIONSHIP

კონფერენცია ეძღვნება გაიოზ რექტორს (1746-1821)
THE CONFERENCE IS DEDICATED TO GAIOSZ RECTOR (1746-1821)

თეზისები
THESES

13-14 ოქტომბერი/October
თბილისი/Tbilisi
2023

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University
Research Center for Georgian-Ossetian Relationship
Ministry of Education and Science
Department of Official Languages
Giorgi Akhvlediani Society

IX INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE

**DEVELOPMENT OF
GEORGIAN-OSSETIAN RELATIONSHIP**

THE CONFERENCE IS DEDICATED TO GAIQZ RECTOR (1746-1821)

THESES

13-14 October
Tbilisi
2023

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ქართულ-ოსურ ურთიერთობათა სამეცნიერო-კვლევითი ცენტრი
საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო
სახელმწიფო ენის დეპარტამენტი
გიორგი ახვლედიანის სახელობის ენათმეცნიერების ისტორიის საზოგადოება

IX საერთაშორისო კონფერენცია

ქართულ-ოსურ ურთიერთობათა განვითარების პერსპექტივები

კონფერენცია ეძღვნება გაიოზ რექტორს (1746-1821)

თ ე ზ ი ს ე ბ ი

13-14 ოქტომბერი
თბილისი
2023

მთავარი რედაქტორი: ნაირა ბეპიევი

**სარედაქციო ჯგუფი: ნინო პოპიაშვილი
რაზიათ ქუმარიტოვი
ნინა ზიგერი**

Chief Editor: Naira Bepievi

**Editorial Group: Nino Popiashvili
Raziat Kumaritovi
Nina Sieger**

© ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, 2023

© Ivane Javakishvili Tbilisi State University, 2023

ISBN 978-9941-36-141-8

NINA SIEGER.....	71
MIGRATION IN GERMANY, INTEGRATION CHALLENGES AND EDUCATION ISSUES.....	71
თამარ ნიშერ-პოპიაშვილი	72
ტექსტის გააზრება და თარგმნის სპეციფიკა.....	72
TAMAR SIEGER-POPIASHVILI	73
TEXT COMPREHENSION AND TRANSLATION SPECIFICITY.....	73
ПАТИМАТ ИБРАГИМОВА	73
ДАГЕСТАНСКОЕ КРЕСТЬЯНСТВО ВО ВТОРОЙ ПОЛОВИНЕ XIX В.....	73
PATIMAT IBRAGIMOVA	74
DAGESTAN PEASANTRY IN THE SECOND HALF OF THE 19 TH CENTURY.....	74
КАДЫРКУЛОВА ЖАЙНАГУЛЬ К.	75
КОВРОТКАЧЕСТВА У КЫРГЫЗОВ: ИСТОРИЯ И СОВРЕМЕННОСТЬ.....	75
KADYRKULOVA ZH.K.	75
CARPET WEAVING AMONG THE KYRGYZ: HISTORY AND MODERNITY.....	75
КАПЛАНОВА АМИНАТ И.	76
ТРАДИЦИОННОЕ ПРЕДСТАВЛЕНИЕ СНА И СНОВИДЕНИЙ В ФOLKLOPE НОГАЙЦЕВ.....	76
KAPLANOVA AMINAT IS.	77
TRADITIONAL REPRESENTATION OF SLEEP AND DREAMS IN THE FOLKLORE OF THE NOGAIS.....	77
КИРГУЕВА ФАТИМА Х.	78
ПРОБЛЕМА ПАТРИОТИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ МОЛОДЕЖИ.....	78
KIRGUEVA F.H.	79
THE PROBLEM OF PATRIOTIC EDUCATION OF YOUTH.....	79
ვაჟა კიკნაძე	79
სოფელ ერმანის (ჯავის რ-ნი) მაღალმთიანი ბოტანიკური ბაზა-სამეცნიერო მნიშვნელობის კვლევითი ცენტრი.....	79
KIKNADZE VAZHA	80
HIGH MOUNTAIN BOTANIC BASE LOCATED IN VILLAGE ERMANI (JAVA DISTRICT) IS A RESEARCH CENTRE OF THE INTERNATIONAL IMPORTANCE.....	80
მარიამ კობერიძე	81
მართკითხვისა და მართლწერის წესები გაიოზ რექტორის "ქართულ ღრმობათქვანში".....	81
MARIAM KOBERIDZE	81
CORRECT READING AND SPELLING RULES IN GAYOZ RECTOR'S "GEORGIAN GRAMMAR".....	81
КОЛЕСНИКОВ ЮРИЙ Ю.	82
ПРОТИВОПРАВНЫЕ ДЕЙСТВИЯ В СФЕРЕ СЕМЕЙНО-БЫТОВЫХ ОТНОШЕНИЙ: ОБЗОР ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА КАЗАХСТАНА И ГРУЗИИ.....	82
KOLESNIKOV YU.YU.	83
ILLEGAL ACTIONS IN THE SPHERE OF FAMILY AND HOUSEHOLD RELATIONS: REVIEW OF LEGISLATION OF KAZAKHSTAN AND GEORGIA.....	83
მირანდა კროპაძე	83
გიორგი ლეონიძის „მარიტა“ და ჩერმენ ბეიჯატის „ახლევათების რძალი“ კომპარატივისტულ მრელობი.....	83
MIRANDA KROPADZE	84
GIORGI LEONIDZE'S "MARITA" AND CHERMEN BEIJAT'S "AKHLEVATI'S -RDZALI" IN A COMPARATIVIST PERSPECTIVE.....	84
მიხეილ მახარაძე	85
გაიოზ რექტორი და საღვთისმეტყველო-ფილოსოფიური სასწავლოებლები თბილისსა და თელავში.....	85
MIKHEIL MAKHARADZE	85
GAIIOZ THE RECTOR AND THEOLOGICAL-PHILOSOPHIC INSTITUTIONS IN TBILISI AND TELAVI.....	85
МАИЛОВ СЕРГЕЙ А.	86
СОВРЕМЕННЫЕ НАУЧНЫЕ РЕАЛИИ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ ИССЛЕДОВАНИЯ АРХИТЕКТУРЫ СТРАН ЮЖНОГО КАВКАЗА ПЕРИОДА СРЕДНЕВЕКОВЬЯ (IV – XIII ВВ.).....	86

Gaius was a disciple of Anton Kathalikos, and it is clear that his grammar could not escape the influence that manifests itself both in the definition of grammar and its parts, as well as in terminology and the understanding of individual subjects.

At the same time, the grammar of Gaius was intended for a wide circle of students, it is written more simply and comprehensibly than the grammar of Antony. There are many original and noteworthy opinions in it.

The third part of Gayoz's grammar is distinguished by its interesting observations and original coverage of some issues, where the issues of reading and spelling are given.

Gaios notes that one of the great virtues of the Georgian language is that there is no difference between writing and speaking. According to his observation, the Georgian language does not have a sharply defined accent like other languages. He considers it a necessary rule for correct reading not to say one sound instead of another similar sound.

In defining the rules of orthography or prosody, Gaios approaches the previous grammars, but unlike them, he discusses more extensively. Among the spelling rules, he focuses on the issue of capital letters. Gaios requires that the verses or periods (paragraphs) of the book and each section of the text begin with a capital letter.

Among the punctuation marks considered are comma, colon, colon, question mark, exclamation mark, parenthesis, hyphen, hyphen, hyphen, check mark, apostrophe, apostrophe.

1. Reading and spelling are considered part of grammar and are separated into a separate section; 2. The location of the sword is correctly indicated; 3. Question mark and exclamation mark are not found with Anton; 4. In order to correctly move from line to line, Gaios necessarily considers the knowledge of noun rotation and verb prefix, person signs and plural number signs, which is different from the Antonian rule; 5. The rules of syllable and word transposition, punctuation marks, and syllabification issues are presented more simply and comprehensibly in Gaios's grammar.

Колесников Юрий Ю.

к.ю.н., ассоциированный профессор,
декан факультета экономики и права
НАО «Торайгыров университет»,
Казахстан

ПРОТИВОПРАВНЫЕ ДЕЙСТВИЯ В СФЕРЕ СЕМЕЙНО-БЫТОВЫХ ОТНОШЕНИЙ: ОБЗОР ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА КАЗАХСТАНА И ГРУЗИИ

В настоящее время «бытовизация» преступности в Республике Казахстан, как и в других странах стала одной из острейших проблем. Увеличивается количество преступлений, совершаемых в бытовой сфере, повышается уровень насилия, его проявления становятся все более агрессивными и зачастую необъяснимо жестокими. Криминальные деяния насильственной группы в структуре преступности составляют примерно 20% всех преступлений, тяжкие – около 5-7%. Аналогичная ситуация складывается и в Грузии, там семейное насилие входит в тройку самых частых преступлений, наряду с воровством и преступлениями, связанными с наркотиками. Криминальные деяния насильственной группы в структуре преступности составляют примерно 27,8% всех преступлений.

Бытовая преступность приобретает новые черты. В частности, на современном этапе происходит увеличение тяжких преступлений против личности в так называемой маргинальной (социально-неустойчивой) среде. Появляются новые факторы, обуславливающие бытовые преступления, углубляется влияние прежних факторов, составляющих причинный комплекс преступлений данного вида (пьянство, незанятость, рецидив и др.). Ухудшается криминологическая и социальная характеристика виновных.

Kolesnikov Yu.Yu.

Candidate of Law, Associate Professor,
Dean of the Faculty of Economics and Law
NJSC "Toraigyrov University"

ILLEGAL ACTIONS IN THE SPHERE OF FAMILY AND HOUSEHOLD RELATIONS: REVIEW OF LEGISLATION OF KAZAKHSTAN AND GEORGIA

Currently, the "domesticization" of crime in the Republic of Kazakhstan, as in other countries, has become one of the most pressing problems. The number of crimes committed in the domestic sphere is increasing, the level of violence is rising, its manifestations are becoming more aggressive and often inexplicably cruel. Criminal acts of a violent group in the structure of crime account for approximately 20% of all crimes, serious ones – about 5-7%. A similar situation is developing in Georgia, where domestic violence is one of the three most common crimes, along with theft and drug-related crimes. Criminal acts of a violent group in the crime structure account for approximately 27.8% of all crimes.

Domestic crime is acquiring new features. In particular, at the present stage there is an increase in serious crimes against individuals in the so-called marginal (socially unstable) environment. New factors appear that cause domestic crimes, and the influence of previous factors that make up the causal complex of crimes of this type (drunkenness, unemployment, relapse, etc.) deepens. The criminological and social characteristics of the perpetrators are deteriorating.

მირანდა კროპაძე

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტი, სტუდენტი
თბილისი, საქართველო

გიორგი ლეონიძის „მარიტა“ და ჩერმენ ბეჯიზათის „ახლევათების რძალი“ კომპარატივისტულ ქრილში

ოსურ-ქართულ ურთიერთობებს მრავალსაუკუნოვანი ისტორია აქვს. ოსურ და ქართულ ლიტერატურაში ფიქსირდება მსგავსი სიუჟეტის მქონე ნაწარმოებები.

ჩვენი კვლევის საგანს წარმოადგენს ჩერმენ ბეჯიზათის ნაწარმოები „ახლევათების რძალი“ და გიორგი ლეონიძის უკვდავი მოთხრობა „მარიტა“.

მიუხედავად იმისა, რომ ამ ორი მწერლის შემოქმედების არეალი განსხვავდება და ნაწარმოების შექმნის თარიღებიც არ ემთხვევა ერთმანეთს, (ჩერმენ ბეჯიზათმა გაცილებით ადრე დაწერა ზემოთ ხსენებული მოთხრობა), თუ ორივე ნაწარმოებს გავეცნობით, თვალსაჩინო გახდება, რომ ორივეგან მსგავს პრობლემატიკას, დრომოქმულ ტრადიციებს და ბრმად მიდევნებულ ცხოვრების სტილს ვხვდებით. ორივე ნაწარმოებში მკაფიოდ იკვეთება დაჩაგრული, უფლებო ქალის სახე. ერთნაირად სასტიკია ქალის „გასამართლების“ წესიც და ოსი მწერლის პერსონაჟის, ფარიზეთის, მხატვრულ სახეში თვალნათლივ ვხვდავთ მარიტას ტალახით მოსვრილ სახეს. ცხადია, რომ ორივე მწერლის ნაწარმოები ერთ მიზანს, ქალთა ემანსიპაციას ემსახურება. გიორგი ლეონიძის მოთხრობაში მოქმედება ხდება კახეთის ტრადიციულ სოფელში. ნაწარმოების მთავარი პერსონაჟი არის ულამაზესი მარიტა, რომლის ცხოვრება გაჟღენთილია ტრაგიზმით. ობოლი გოგონა ძალით შერთეს კაცს, რომელიც საერთოდ არ უყვარდა, საბოლოოდ კი, სისასტიკით თვალახვეულმა ბრბომ, მორალის სახელით, ტალახში ამოსვარა მზის სადარი სილამაზე.

ჩერმენ ბეჯიზათის მოთხრობაში „ახლევათების რძალი“ მოქმედება ხდება ოსეთის მთიანეთში. მთავარი პერსონაჟები არიან ცარა დუდაითი და ფარიზეთი, რომლებიც შეიძლება ითქვას მარიტასა და გედიას ორეულები არიან. ანტაგონისტის როლს ჩერმენ ბეჯიზათის მოთხრობაში აზამათ ახლევათი ასრულებს. ფარიზეთის და ცარას ბედნიერება ემსხვერპლა ოსეთში გავრცელებულ

ბულ ტრადიციას, იგი გავლენიანი ახლევათების რძალი გახდა, რადგან ახლევათებმა მეტი ურვადი გადაუხადეს ფარიზეთის მამას. ფარიზეთი საქვეყნოდ დასაჯეს, იმის გამო, რომ საყვარელი ადამიანი ვერ დაივიწყა და ცარასთან რომანი გააბა. ორივე ნაწარმოებში ჩანს უსიყვარულოდ, ძალით შექმნილი ოჯახი, თუმცა მარიტას შემთხვევაში ურვადის გადახდა არაა ნახსენები, რადგან საქართველოში ეს წესი არ მოქმედებდა. მარიტას არც უღალატია შეთესთვის და ბრბომ ალაღმართალი ქალი მოკლა. მსგავსია გედიასა და ცარას მხატვრული სახეებიც, მათი ერთადერთი „ნაკლი“ სიღარიბეა. ერთნაირად უსამართლოა ბრბო ორივე მოთხრობის ფინალურ ნაწილში, ბრბომ შთანთქა სიღამაზე და სიყვარული, მორალის სახელით ორივე ქალი ვირზე უკუღმა შესვეს, როგორც ჩანს, დასჯის ეს მეთოდი გავრცელებული იყო კავკასიაში. მოხსენებაში განხილული იქნება, თუ რამ გამოიწვია ორი, ერთი და იმავე სიუჟეტის მქონე მოთხრობის არსებობა ქართულ და ოსურ ლიტერატურაში. საიდან დამკვიდრდა კავკასიაში დასჯის ის სასტიკი მეთოდი, რომელიც ნაწარმოებებშია ასახული, რა გახდა ამ ნაწარმოებების შექმნის საფუძველი.

საკვანძო სიტყვები: ოსური, ქართული, ლეონიძე, ბეჯიზათი, ტრადიცია, ქალი, მსგავსება.

Miranda Kropadze

Tbilisi named after Ivane Javakishvili
State University, student
Tbilisi, Georgia

GIORGI LEONIDZE'S "MARITA" AND CHERMEN BEJIZAT'S "AKHLEVATI'S -RDZALI" IN A COMPARATIVIST PERSPECTIVE

Osetian-Georgian relations have centuries long history. In Osetian and Georgian literatures there are stories with the similar plot.

The focus of our study is Chermen Bejizat's novel „Akhlevatebis Rdzali“ and Giorgi Leonidze's astonishing short story, „Marita“. Despite the fact that the workings of these authors are different and the dates of the creation of stories also do not coincide (Chermen Bejizat wrote his story much earlier), if we read both works it will become evident that we find the same problems, old fashioned traditions and blindly led lifestyles.

In both stories we have a clear picture of a sad women without any rights, the „jury“ this women is harsh in both ways and the reader can also clearly see Marita's mud covered face in Farizet's character.

It is clear, that the aim of both writers stories is the same – emancipation of women. The main characters of Giorgi Leonidze's novel are: Marita, Shete and Gedia, action takes place in one of the villages in Kakheti – Patardzeuli. Life of a beautiful Marita was full of tragedy, orphan girl is forced to marry a man she did not love, and crowd blinded by cruelty tainted her otherworldly beauty with mud.

The main characters are Chermen Bejizat's „Akhlevatebis Rdzali“ are: Tsira Dudait, Farizet and Azamat Akhlevat. Action takes place in one of the Ossetian villages Aul. Farizet's and Tsara's happiness was destroyed by old fashioned Osetian traditions. She married into influential Akhlevat family, because they paid more Urvad to her father. Farizet was publicly punished because she couldn't forget her beloved and had an affair with Tsara. In both of the stories we see a loveless, forced marriage, but in Marita's case the payment of Urvad is not mentioned, because this law did not exist in Georgia.

Gedia's and Tsara's characters are also alike, their only flaw is poverty. The ending is the same sort of unjust – the mob destroying beauty and love. In the name of morale, both women were sat on the donkey back to front, as it seems, this was common in Caucasus. In this paper it will be discussed what caused the existence of two short stories of a similar plot in Georgian and Ossetian literature.

Where did horrible punishment depicted in the story originate from and what inspired its creation. In the paper, we will be using comparative method.